

شورای راهبردی
روابط خارجی

چشم‌انداز تنش آمریکا و روسیه بر سر اوکراین

چالش میان غرب و روسیه به قوت خود باقی خواهد ماند، مگر اینکه انتخابات آمریکا و اروپا به سمتی پیش رود که با روی کار آمدن ترامپ و راست‌گرایان، به‌نوعی رویکردها نسبت به جنگ اوکراین تغییر کند تا به نحوی با حفظ حیثیت روسیه، جنگ پایان یابد. اما اگر تغییرات سیاسی در این سطح روی ندهد، چالش میان غرب و روسیه با توجه به تحولاتی که رخ داده است از جمله تمدید تحریم‌های اروپا و آمریکا علیه روسیه و همچنین افزایش حمایت غرب از اوکراین ادامه خواهد یافت. جهانی برخلاف قرن بیستم که دوسویه، دوقطبی و متعارض بود، در برخی از موضوعات به جز حوزه سیاسی، همگن و چندوجهی است، از طرف دیگر یک شکاف عمیق در بُعد سیاسی و امنیتی در نظام جهانی فعلی وجود دارد که روسیه سعی دارد از این شکاف به نفع خود استفاده کند. تنش در بُعد سیاسی با گسترش سرزمینی به‌ویژه گسترش ناتو به شرق شروع شد، تا جایی که حتی روسیه و حلقه امنیتی سوم ناتو سعی داشتند به این حلقه بپیوندند، تا شاید با هماهنگی روسیه اقدامات ناتو به سمت شرق صورت گیرد، اما بروز برخی اختلافات سبب شد تا این حلقه شکل نگیرد. پس از آن شاهد اشغال کریمه از سوی روسیه و بعد حمله نظامی به اوکراین بودیم که نشان می‌دهد شکاف عمیق در بُعد سیاسی هم‌چنان به قوت خود باقی است. روس‌ها همچنین سعی کردند همان‌طور که غرب و آمریکا از اوکراین حمایت کردند، حامیانی برای خود داشته باشند، اما در این خصوص چندان موفق نبودند. به‌عنوان مثال، روسیه سعی کرد چین را با خود همراه کند و اکنون نیز تلاش دارد کره‌شمالی و ویتنام را همراه سازد، اما اینها صرفاً نمایشی از اختلاف است. چینی‌ها با ظرافت خاصی خود را از مواجهه روسیه و غرب کنار کشیدند و کشورهای دیگر به جز بلاروس هم حمایت صددرصدی از حمله روسیه به اوکراین نداشتند. از این رو، آنچه امروز از سوی روسیه در گسترش تعاملات و ریزنی‌های دیپلماتیک شاهد هستیم، ائتلاف‌سازی نیست، بلکه در حد همراه‌سازی و همکاری است. تلاش غرب و آمریکا در حمایت مالی و تأمین تجهیزات نظامی از اوکراین ادامه دارد. این بخش از توانایی غرب و آمریکا موضوعی است که روسیه در آن دچار ضعف جدی است، از این رو ناچار است با کشورهای که تا حدی با سیاست‌های مسکو همراهی دارند، وارد تعامل شود، در غیر این صورت، توان ادامه این تنش و درگیری را نخواهد داشت. کشورهای ویتنام و کره شمالی حمله روسیه به اوکراین را تأیید نکردند و سفر پوتین به این کشورها صرفاً در راستای همکاری دو جانبه است.

روسیه در بهترین حالت می‌تواند در این چالش که دو سال است در آن قرار دارد، یک گرایش سیاسی همراه با خود را نشان دهد نه یک بلوک سیاسی. روسیه به‌خوبی می‌داند که کره شمالی کشور قابل اتکایی به لحاظ مواضع و اقدامات امنیتی و سیاسی نیست و بعضاً تصمیمات تنش‌آفرین و هزینه‌سازی اتخاذ می‌کند، اما امروز به ناچار به این کشور نزدیک می‌شود، چراکه احتمالاً می‌خواهد از موشک‌های کره شمالی در جنگ اوکراین استفاده کند تا وضعیتی که غرب ایجاد کرده است را خنثی نماید. از آنجایی که اوکراین از حمایت بین‌المللی به‌ویژه از سوی اتحادیه اروپا و آمریکا برخوردار است، روسیه با گسترش تعاملات و روابطش با کشورهای همسو سعی دارد نشان دهد که جنگ اوکراین صرفاً جنگ روسیه نیست و این کشور در جنگ با اوکراین تنها نیست. تحریم برای هر کشور هزینه دارد و روسیه نیز ناچار است مثل بقیه کشورها دیر یا زود به گفت‌وگو روی بیاورد تا مسئله تحریم پایان پذیرد، البته برخلاف تحریم‌ها علیه ایران، عراق و میانمار که بُعد بین‌المللی داشت، تحریم روسیه ابعاد بین‌المللی ندارد، بلکه تحریم تنها از جانب اتحادیه اروپا و آمریکاست. البته برای روسیه که تعاملات بین‌المللی قابل توجهی در حوزه مالی و بانکی با دنیا دارد، حتماً سخت و تأثیرگذار است، به هر حال اقتصاد جهانی با بانک‌های اروپا و آمریکا گره خورده است.

یاسمن طاهریان

خبرنگار گروه بین‌الملل

سرنوشت مبهم يك جمهوری

رئیس‌جمهور فرانسه با برگزاری انتخابات زودهنگام در انتظار «نه» مردمی به راست‌گرایان افراطی است

سه‌هفته پیش بود که فرانسه در بزرگداشت باشکوه عملیات نرماندی معروف به «روز دی» با حضور جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا و ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین، حمایت بزرگ خود را از ائتلاف ترانس‌آتلانتیک و آژانس دفاع اروپایی به‌نمایش گذاشت. اما حالا با تصمیم ناگهانی امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور جمهوری پنجم، برای انحلال مجلس ملی و احتمال پیروزی حزب راست‌گرای افراطی در انتخابات زودهنگام نخست‌وزیری و تعیین رهبر پارلمان، هدایت سیاسی این کشور با بحران جدی روبه‌رو شده است. با این حال روز گذشته فرانسوی‌ها به پای صندوق‌های رای رفتند تا در مرحله اول انتخابات که انتظار می‌رود میزان مشارکت بالایی داشته باشد، شرکت کنند.

تصمیم مکرون برای انحلال پارلمان یک ساعت پس از شکست او مقابل حزب راست افراطی «اجتماع ملی» مارین لوپن در انتخابات پارلمان اروپا در ۹ ژوئن اتفاق افتاد؛ تصمیمی که ممکن است جایگاه او را به‌عنوان رئیس‌جمهور تهدید نکند، اما دولتش را چرخاند.

کمپین ۲۲ روزه، کوتاه‌ترین مدتی است که قانون اساسی فرانسه اجازه می‌دهد نامزدها در سراسر ۵۷۷ حوزه انتخابیه برای انتخابات دوم‌رحله‌ای آماده شوند. در یک نظام چندحزبی مثل فرانسه، تقریباً اکثر رقابت‌ها به مرحله دوم رای‌گیری می‌رسند که اولین مرحله آن روز گذشته و مرحله دوم در ۷ جولای برگزار خواهد شد. به‌منظور کوچک‌تر شدن دایره رقابت‌کنندگان، نامزدهایی که بتوانند در مرحله اول حداقل ۱۲/۵ درصد از آراء را کسب کنند، می‌توانند در مرحله دوم شرکت کنند.

چشم‌انداز سیاسی فرانسه برتری حزب اجتماع ملی را نشان می‌دهد که در انتخابات پارلمان اروپا با کسب ۳۱/۴ درصد آراء به صدر بازگشت. این اولین بار در تاریخ حزب اجتماع ملی است که بیشترین تعداد رای و برابر تعداد رای‌های حزب مکرون را به‌دست می‌آورد. اجتماع ملی، حزبی مخالف مهاجرت، منتقد اتحادیه اروپا و تندرو است که در سال ۱۹۷۲ با مشارکت یکی از اعضای پیشین وافن‌اس‌اس (یکی از شاخه‌های نظامی آلمان در جنگ جهانی دوم) تشکیل شد. این عضو یک نیروی سیاسی پیشرو در ۹۳ درصد از شهرهای فرانسه بود. نتیجه انتخابات پارلمان اروپا جایگاه حزب اجتماع ملی را به‌عنوان اصلی‌ترین حزب اپوزیسیون فرانسه تقویت کرد و جریان‌های اصلی چپ و راست را تحت الشعاع قرار داد.

به‌گزارش الجزیره، امانوئل دوپوی، رئیس مؤسسه چشم‌انداز اروپایی و تحقیقات امنیتی، اندیشکده‌ای در حوزه دیپلماسی و تحلیل سیاسی می‌گوید: «[این انتخابات] آغاز شیوه جدیدی از اداره کشور و پایان کار ریاست‌جمهوری است. مکرون‌سیسم تقریباً فروپاشیده و بعد از انتخابات کاملاً از بین خواهد رفت.»

انتخابات مجلس معمولاً بلافاصله پس از انتخابات ریاست‌جمهوری برگزار می‌شود تا نخست‌وزیر و رئیس‌جمهور فرانسه از یک حزب باشند و بتوانند سیاست‌های خود را با اختیار بیشتری اعمال کنند. اما حالا داینامیک قدرت تغییر کرده و انتظار می‌رود برای اولین بار در ۲۲ سال گذشته، فرانسه در شرایط «همزیستی» قرار بگیرد: یک رئیس‌جمهور نامحبوب در کنار دولتی که به‌دلیل نارضایتی عمومی از مکرون شکل گرفته، اداره کشور را پیش خواهد برد. در واقع رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر از احزاب مخالف هدایت دولتی را برعهده خواهند داشت که در رأس آن یک حزب راست‌گرا یا چپ‌گرای افراطی قرار می‌گیرد؛ همزیستی یکی از گزینه‌ها احتمالی است.

راما یاد، سفیر و وزیر پیشین حقوق بشر فرانسه در اندیشکده شورای آتلانتیک می‌نویسد، براساس تجربه شخصی‌ام می‌توانم حداقل چهار سناریو را برای سیاست فرانسه در هفته‌های آینده توصیف کنم. تا همین چند ماه پیش هیچ‌کس نمی‌توانست تصور کند که چنین سناریوهایی می‌تواند در کشوری مانند فرانسه رخ دهند. بیشتر این سناریوها به عملکرد «جبهه جمهوری خواه» بستگی دارند و البته به میزان مشارکت. در جمهوری پنجم فرانسه، جبهه جمهوری خواه گردهمایی چندین احزاب سیاسی راست‌گرا و چپ‌گرا برای رقابت با حزب اجتماع ملی است.

راما یاد می‌گوید، در تمام این سناریوها، فرانسه با بحران بی‌سابقه قانون اساسی روبه‌رو خواهد شد و باید برای حفظ نفوذ خود در اتحادیه اروپا و در صحن بین‌المللی بچنگد.

سناریوی اول: اکثریت راست افراطی

در این سناریو، جوردن باردلا، رئیس ۲۸ ساله حزب اجتماع ملی، احتمالاً در یک همزیستی تاریخ‌ساز با مکرون که رئیس‌جمهور باقی می‌ماند،

نخست‌وزیر می‌شود. کنار هم قرار دادن چهار نکته مهم نشان می‌دهد که این نتیجه کاملاً امکان‌پذیر است. اول اینکه، نظرسنجی‌های انتخابات پارلمانی نشان می‌دهند راست افراطی ممکن است بین ۳۳ تا ۳۵ درصد آراء را کسب کند، یعنی می‌تواند بین ۲۳۵ تا ۲۶۵ کرسی را در مجلس جدید به‌دست آورد که حدوداً سه‌برابر تعداد کنونی است.

دوم اینکه، کسی دیگر از رای دادن به حزب اجتماع ملی احساس شرم نمی‌کند و این حزب دیگر مختص به یک گروه نیست. بازنشستگان و افرادی که درآمد بالایی دارند، که معمولاً به راست‌های افراطی رای نمی‌دهند، حالا با طبقه کارگر همصدا شده‌اند که رای‌شان به صندوق حزب اجتماع ملی ریخته می‌شود.

سوم اینکه، بسیاری از فرانسوی‌ها برای توانایی‌های احزاب راست میانه برای اداره بهتر کشور نسبت به احزاب سنتی کشور، اعتبار بیشتری قائلند. حزب اجتماع ملی در چندین شهری که توسط شهرداران راست‌افراطی اداره می‌شوند، توانست در انتخابات اخیر پارلمان اتحادیه اروپا سهم‌های بزرگی کسب کند (۳۱/۴ درصد): در آن-بومون (۶۱/۴ درصد)، فرژوس (۴۷/۴ درصد)، بژه (۴۰/۸ درصد) و پرپینیان (۲۶/۸ درصد).

در حالی که حزب راست افراطی هیچ‌وقت نتوانسته رای یابا متحدان کافی برای کسب اکثریت در پارلمان جمع‌آوری کند، حالا به‌دنبال جلب حمایت احزاب سنتی است. آنها این هدف خود را با حمایت غیرمنتظره از اریک سیوتی، رئیس حزب محافظه‌کار فرانسه و حمایت از جمهوری خواهان نشان دادند که اخیراً از تشکیل ائتلاف با حزب اجتماع ملی گفته بودند و می‌توانند ۶۲ نامزد اجتماع ملی/جمهوری خواه را وارد میدان می‌کنند. حتی با اینکه سیوتی پس از این اتفاق از حزب خود کنار گذاشته شد، اجماعی از جمهوری خواهان و حامیان پیشین مکرون احتمالاً از این «ائتلاف» حمایت می‌کنند و حزب شر چپ افراطی را به‌عقب برانند. این حامیان جدید می‌توانند به حزب اجتماع ملی کمک کنند تا به اکثریت مطلق ۲۸۹ کرسی در مجلس ملی فرانسه دست پیدا کنند.

این همزیستی می‌تواند از نظر بین‌المللی تأثیر عمیقی داشته باشد. این اولین همزیستی در تاریخ جمهوری پنجم نیست، این اتفاق هم در سال ۱۹۸۸ در دوران ریاست‌جمهوری فرانسوا میتران و هم در سال

۱۹۹۵ در دوران ژاک شیراک رئیس‌جمهور وقت اتفاق افتاد. اما این اولین همزیستی با حزبی است که سابقه حکومت‌داری را نداشته است. باردلا و مکرون در کنار یکدیگر فرانسه را در نشست‌های اروپایی نمایندگی خواهند کرد. در میان رای‌دهندگان اجتماع ملی هیچ اجماعی در مورد مسائلی مثل فرگزیت (خروج فرانسه) از اتحادیه اروپا و خروج از ناتو وجود ندارد و با اینکه بخش‌های بزرگی از برنامه بین‌المللی حزب اجتماع ملی از مقالات منتشرشده و بحث‌های عمومی حذف شده‌اند اما راست‌های افراطی مدت‌هاست که در قبال روسیه موضعی دوستانه‌تر گرفته‌اند و حمایت‌هایشان را از ناتو کاهش داده‌اند. این موضع‌گیری به دوران ژان ماری لوپن، پدر مارین لوپن رئیس پیشین حزب برمی‌گردد.

واضح است که اکثریت پارلمانی حزب اجتماع ملی، تعهدات مالی درازمدت فرانسه به اوکراین را زیر سؤال می‌برد و جلوگیری از گسترش اطلاعات غلط توسط روسیه را در اولویت قرار نمی‌دهد. رابطه بین اجتماع ملی و ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، باعث شد مارین لوپن حمایت‌های مالی کمپین‌های سیاسی‌اش را پیدا کند. این رابطه در مرکز بسیاری از مناقشات از جمله پرونده‌های قانونی قرار گرفته است. در بروکسل، حزب می‌تواند روی گروه بزرگتری از ۳۰ عضو فرانسوی پارلمان اروپا حساب کند که شامل فیریس لگری، رئیس پیشین فرونتکس، آژانس مرزی اتحادیه اروپا و همچنین متحدان اروپایی حزب Lega ایتالیا و Fidesz مجارستان است.

در نهایت، حزب اجتماع ملی که معمولاً به پیشینه یهودستیزی‌اش معروف است از ترازوی جنگ غزه استفاده کرد تا با پیوستن به معترضان علیه یهودستیزی پس از هفتم اکتبر در اسرائیل، به اهداف داخلی خود برسد. تاکنون، اجتماع ملی حمایت چندین مقام یهودی مورد احترام را کسب کرده. آنها اعلام کردند که در صورت رقابت تن‌به‌تن با چپ افراطی احتمالاً به حزب اجتماع ملی رای می‌دهند.

سناریوی دوم: اکثریت برای چپ متحد

در این سناریو، چپ‌ها برخلاف تصور همه می‌توانند با «جبهه جدید مردمی» متحد شوند که حزب «فرانسه تسلیم‌ناپذیر»، حزب کمونیست و حزب سوسیالیست و حزب سبز اکولوژیست‌ها و حزب ضدسرمایه‌داری جدید را در کنار یکدیگر قرار می‌دهد. از

انتخابات فرانسه

عکس: Gettyimages